

Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K

affald danmark
Vesterbrogade 74, 3. sal
1620 København V

Tlf.: + 45 32 96 04 30
Fax.: + 45 32 96 04 31
E-post: ad@affalddanmark.dk
www.affalddanmark.dk

Vedr. høring af Affaldsstrategi 2005-08

Indledningsvist skal det oplyses, at Affaldsteknisk Samarbejde har skiftet navn til affald danmark for at reflektere den udvidelse, som der er sket af medlemskredsen med optagelsen af Elsam Affald og Energi, Reno-Nord og Århus Kommunale Værker. *affald danmark* repræsenterer dermed 70% af affaldsforbrændingen og 50% af den offentlige genanvendelse. Adressen og telefonnumre er uændrede, men mailadressen er ændret til initialer@affalddanmark.dk

Dato: 1. april 2003
Initialer: nb
J.nr.: 207-05

affald danmark skal takke for modtagelse af udkast til Affaldsstrategi 2005-2008 i høring, men samtidig beklage den relativt korte tidsfrist materialets omfang og betydning taget i betragtning.

affald danmark har noteret sig strategiens eget sigte om at:

- Forebygge tab af ressourcer og miljøbelastning fra affald
- Afkoble væksten i affald fra den økonomiske vækst
- Mere miljø for pengene
 - øget kvalitet i affaldsbehandlingen
 - en effektiv affaldssektor

affald danmark har taget til efterretning at organiseringen af affaldssektoren er henlagt til ministerens udvalg vedrørende affaldsområdets organisering. Det synes dog alligevel at være relevant i strategien at beskrive ud fra en ren miljøbetragtning de problemfelter, som det er meningen, at en omorganisering af affaldssektoren skal rette op på. Dette kunne være et meget værdifuldt bidrag til affaldsudvalgets arbejde og en hjælp til kommunerne, der nu skal udarbejde affaldsplaner til en meget usikker fremtid.

Rammerne for strategien

Efter *affald danmark*s opfattelse ville det forbedre strategien, såfremt man indledningsvist beskrev udviklingstendenserne i EU og brugte dette som en ramme for strategien. Håndteringen af affald i Danmark skal

nødvendigvis spille sammen med de regler og strategier, som findes i det samlede EU, og dette kunne være en måde at få ikke bare de enkelte delreguleringer, men også de overordnede strategier til at spille mere hensigtsmæssigt sammen.

Et andet væsentligt input ville være en nøjere vurdering af effekterne af initiativerne i Affald 21 særligt på området for affaldsminimering. Før nye initiativer iværksættes ville det være hensigtsmæssigt at have et overblik over hvad der havde en effekt af de gamle tiltag, i hvilket omfang og hvorfor. Dette må alt andet lige være et væsentligt element i at sikre mere miljø for pengene.

affald danmark vil i det efterfølgende fremkomme med nogle bemærkninger til de mere generelle temaer i strategien og derefter med mere konkrete bemærkninger til en række udvalgte områder.

Miljøøkonomiske vurderinger

Strategien lægger som noget nyt op til, at alle forslag til initiativer skal vurderes samfunds- og miljøøkonomisk forud for endeligt valg af tiltag. *affald danmark* bifalder, at der foretages en grundig analyse af hvilke tiltag der ”giver mere miljø for pengene”, og af hvordan de overvejede tiltag vil påvirke samfundsøkonomien.

affald danmark synes imidlertid at den hidtidige anvendelse af sådanne vurderinger rejser en række spørgsmål, som burde afklares inden vurderingerne tages i så bred anvendelse. Vurderingerne er gode til at udregne omkostningerne ved de foreslåede tiltag, men kommer helt til kort i forsøget på at udregne ”miljøindtægterne”, altså værdien af den miljømæssige gevinst ved tiltaget, hvilket skaber en bias mod miljøet i de samlede vurderinger. Problemet har været forsøgt løst ved at gøre opmærksom på manglen på data i vurderingerne, men dette bliver konsekvent glemt i den videre debat om tiltagene.

Efter *affald danmark*s opfattelse burde vurderingerne i fraværet af data for miljø siden, begrænse sig til at udregne omkostningerne på samfundssiden og kvantificere miljøindtægterne i volumen og potentielle konsekvenser for det omgivende miljø. Dermed ville man få en vurdering, som lagde grundlaget for en politisk diskussion af, hvor meget samfundet er villig til at betale for at undgå et givent omfang på et problem, f.eks. 10 mio. kr. pr. gram dioxin. Dette vil være langt bedre frem for en vurdering som uden egentlig at have troværdige tal for miljø- og sundhedsomkostningerne påstår, at den samlede økonomi omkring tiltaget var f.eks. minus 35 mio. kr., vel vidende at usikkerheden er meget stor.

Det er også et væsentligt problem ved vurderingerne, at de så konsekvent afskærer omkostningerne i tredjelande. Uagtet det er meget svært at lave

disse vurderinger, så bliver resultatet skævt, hvis man på den måde kan minimere miljøeffekterne.

Indikatorer

Strategien lægger meget vægt på at lancere et samlet indikatorsystem for ressource- og miljøbelastningen for de materialer, der indgår i affaldet til erstatning for det eksisterende affaldshierarki og fokus på mængder.

affald danmark er enig i at et sådant redskab ville være et stort skridt frem mod en realisering af strategiens sigte om mere miljø for pengene. *affald danmark* stiller sig imidlertid tvivlende overfor, om det er realistisk at udvikle redskabet frem til at kunne dække den samlede affaldsstrøm givet det enorme behov for data, problemer med at opnå enighed om dem og behovet for løbende opdatering af datamaterialet. Der mindes her om den tilsvarende problemstilling omkring UMIP-projektet. Desuden frygter *affald danmark*, at komplicerede beregninger af indikatorer vil virke fremmedgørende og forhindre en politisk reel stillingtagen.

Det bør derfor overvejes, om en alternativ strategi ikke ville kunne realisere hovedparten af gevinsterne ved den store model. Man kunne forestille sig en model, hvor metoden blev fremlagt i form af en håndbog i at beregne indikatorerne mere enkelt, et internetsite med de elektroniske redskaber til at udføre beregningerne. Dette skal så kobles med en undtagelsesmulighed fra de gængse behandlingsformer for diverse affaldsfraktioner, såfremt godkendelsesmyndigheden på baggrund af en sådan indikatoranalyse sammen med en række andre parametre var enig i, at dette ville være hensigtsmæssigt. Undtagelsesmuligheden skulle naturligvis også kobles sammen med en pligt til at offentliggøre de anvendte data på internetsiten, hvor de så ville være til rådighed for andre aktører.

Der er de samme indvendinger som overfor vedrørende tredjelande i forbindelse med indikationernes brugbarhed.

Bedre kvalitet i affaldet

Bedre kvalitet i affaldsbehandlingen har længe været på dagsordenen og det er for uambitiøst på dette tidspunkt at ville anvende de næste 5 år på at kortlægge hvilke fraktioner der giver anledning til problemer med genanvendelse af slagger for så først efter denne periode at ville gøre noget ved dette i perioden frem mod år 2012.

Kravene til anvendelse af slagger er kendte, indholdsstofferne i slagger er kendte, og kilderne hertil er i vidt omfang også kendte. Der synes således allerede nu at være tilstrækkelig viden tilstede til at iværksætte en indsats for at undgå at problematiske fraktioner tilføres forbrændingsanlæg med det resultat at slagterne skal deponeres.

En sådan indsats kunne omfatte kortlægning af indsamlings- og sorteringssystemer herhjemme og i udlandet med henblik på at stille nye krav til det affald, der må tilføres til forbrænding.

I øvrigt fremgår det lidt uklart af strategien, hvordan den fremtidige prioritering mellem kildesortering og for- og eftersortering skal være. Kildesortering har været det bærende element i håndteringen herhjemme, og bør vel nok også være det fortsat givet de arbejdsmiljømæssige og kvalitetsmæssige negative konsekvenser, der dårligt kan undgås ved for- og eftersortering.

Teknologiudvikling

Der er et stort behov for kontinuerligt at sikre de bedste rammer for udvikling af nye og bedre behandlingsteknologier på området på en sådan måde, at udviklingen fremmes uden at markedet fastlåses. Det må være statens opgave at sikre disse rammer og om nødvendigt økonomisk at understøtte udviklingen, såfremt den ikke i ønsket omfang resulterer af markedskræfterne alene. *affald danmark* indgår gerne i en dialog om relevante områder og metoder til at opnå dette.

Information og registrering

Forudsætningen for at træffe rigtige beslutninger om håndtering af affald starter med kortlægning af affaldsstrømmene og affaldets interaktion med omgivelserne. Den eksisterende viden om det sidste er kommenteret ovenfor. Kortlægningen af affaldsstrømmene bør forbedres til et niveau hvor omfanget og kvaliteten af de indsamlede data er god nok til umiddelbart både at opfylde Danmarks internationale forpligtigelser og til at kunne følge de enkelte fraktioner fra det øjeblik de er blevet til affald til de er endeligt disponeret. Hvis affaldsmarkedet skulle blive liberaliseret, enten gennem et nationalt ønske eller påtvunget udefra, vil den nuværende spredte usystematiske registrering vise sig utilstrækkelig til at følge affaldet, de mulige miljøproblemer og markedet.

Der er således behov for, at der på nationalt niveau tages initiativ til en ensretning, forenkling og om nødvendigt udbygning af registreringen af affaldsstrømmene under hensyn til EU-forordning 2001/137 om affaldsstatistik. Denne registrering skal være offentlig tilgængelig og god nok til at sikre et gennemsigtigt marked og et ordentligt tilsyn.

Transport og import/eksport

I forlængelse af ovenstående afsnit skal det fremhæves, at etableringen af et centralt register over godkendte transportører af affald ville være en stor fordel. Det må forventes at skabe et mere gennemsigtigt marked, være administrativt lettere for alle aktører og muliggøre en sikrere indberetning af data. Optagelse i registret skal være den eneste krævede godkendelse for at kunne varetage affaldstransport. Evt. kan registreret også om-

fatte godkendte behandlingssteder og fraktioner. Der skal udvikles kriterier for at opnå registrering såvel som for at miste sin registrering, således at der var sikkerhed for, at transporten finder sted på et miljømæssigt forsvarligt grundlag.

Det kan også være hensigtsmæssigt at overveje reguleringen af national transport samt import og eksport af affald angående affaldsfraktioner, som kræver særlig behandling, og som kun findes i mindre mængder spredt rundt i landet eller spredt over f.eks. Nordeuropa eller Skandinavien.

Liberalisering af el og varmemarkederne

Affaldsstrategien bør i højere grad vurdere, hvilken betydning den igangværende liberalisering af el- og varmemarkedet vil få for affaldsbehandlingen i Danmark. Umiddelbart må en liberalisering forventes at føre til faldende indtægter på energisiden og stigende priser på affaldsbehandlingen, men omvendt kan det modsatte også være tilfældet i kraft af markeds- og stordriftsfordele. *affald danmark* er bekendt med, at Affaldsudvalget vil overveje konsekvenserne for affaldssektoren af de forslag, der rummes indenfor deres mandat, men der er en række tilsvarende spørgsmål i relation til affaldsbehandlingen i konsekvens af el- og varmeliberaliseringen, som også burde undersøges grundigt. *affald danmark* bidrager gerne til en sådan undersøgelse.

Udvalgte områder

RGA

affald danmark er enig i, at der er behov for udvikling af behandlingsteknologier til håndtering af røggasaffald, men understreger samtidig at der er behov for i perioden frem til sådanne teknologier er på plads at håndtere røggasaffaldet på anden vis, herunder ved eksport til forsvarlige udenlandske anvendelser.

affald danmark indgår gerne i et samarbejde om udvikling af nye behandlingsteknologier på området, således at røggasaffaldet kan håndteres miljømæssigt optimalt.

Genbrugspladser m.v.

Genbrugspladserne bliver stadig mere centrale i affaldshåndteringen under hensyn til målsætningen om at flytte affald fra deponering og forbrænding til genbrug og genanvendelse. *affald danmark* bifalder derfor de initiativer på dette område, som indeholdes i strategien, men skal samtidig advare mod at overvurdere den mulige effekt af en del af forslagene. Byttecentraler er en god idé, men nok primært fordi de understøtter en miljøvenlig tankegang. Selvom der kan være en livlig aktivitet omkring disse centraler, så er det begrænsede mængder affald de formår at flytte opad i hierarkiet. Tilsvarende skal man ikke undervurdere barriererne for

at minimere affaldsmængderne gennem øget reparation frem for nyindkøb. Der er en lang række sociale konsekvenser, som understøtter nyindkøb over reparation og en markant flytning mellem disse to måder forventes at kræve enten en større mentalitetsændring i befolkningen og/eller et væsentlig økonomisk incitament. Der bør også fokuseres på lovgivning og teknologiudvikling, som kan fremme produkternes levetid.

Værktøj til lokal vurdering af organisk dagrenovation

affald danmark er enig i, at der skal udvikles et værktøj, som enkelt og forståeligt kan bidrage til at der tilvejebringes et solidt grundlag for lokalt at vurdere, hvordan man ønsker at håndtere den organiske del af dagrenovationen. En afgørende forudsætning for den succesfulde udvikling af et sådant værktøj er imidlertid, at de fremtidige brugere føler sig trygge ved de valg af forudsætninger m.v. som indgår i værktøjet. *affald danmark* skal derfor opfordre til, at der nedsættes en følgegruppe med deltagelse af relevante lokale aktører til at indgå i opbygningen af værktøjet og deltager naturligvis gerne heri. Værktøjet bør bl.a. så vidt overhovedet muligt forsøge at integrere de miljøeffekter, som det ikke har været muligt at prissætte i den nationale vurdering, samt tage højde for de forskellige lokale forhold, således at de lokale myndigheder får et grundlag for deres beslutninger på området som belyser deres lokale situation bedst muligt.

Skærpede krav til genanvendelse af slagge

affald danmark er enig i, at genanvendelse af slagge skal ske på en sådan måde, at der ikke skabes miljø- eller sundhedsproblemer som konsekvens heraf. Det er imidlertid vigtigt at fastholde og gerne øge den nuværende genanvendelse af slagge både af hensyn til at fastholde de lave behandlingsomkostninger for affald til forbrænding og for ikke at øge presset på de eksisterende deponier.

affald danmark ser derfor gerne som ovenfor nævnt, at der tages initiativer til at øge kvaliteten i affaldsbehandlingen ved øget kildesortering og andet med henblik på at sikre tilgang af renere fraktioner til forbrænding, således at slaggerne fortsat kan genanvendes selv under strengere krav.

I forhold til slagge er det også relevant at se på den øvrige regulering på miljøområdet og sikre overensstemmelse på tværs af områderne, således at f.eks. en lovlig og sikker anvendelse af slagge ikke påvirker en matrikels kortlægningsstatus negativt under Jordforureningsloven.

affald danmark ønsker, som følge af ovennævnte, at der indføres en ny og forbedret metode til udtagning af en repræsentativ slaggeprøve i bilag til bekendtgørelsen om genanvendelse af slagge og restprodukter. *affald danmark* medvirker gerne med ændringsforslag til bekendtgørelsen.

affald danmark bidrager gerne med konkrete informationer og forslag til initiativer med henblik på at øge kvaliteten i affaldsbehandlingen.

Med venlig hilsen
affald danmark

Tom Elmer Christensen